

ταῦ νὰ ἦναι τῶν κοινῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς
πριόδου τις, ἐμελλεν ἴσως, ἀν μὴ ἡ τύχη τὸν ἐπέβλε-
πε μὲ βλοσυρὸν ὄμμα, καὶ ἐάν meus non laeva
fuisse, νὰ διαπρέπη εἰς καὶ αὐτὸς τὴν σήμερον
εἰς τὸν ἀραιὸν θάσσαν τῶν καθ' ἡμᾶς ὁμογενῶν Ἑλ-
ληνιστῶν. Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνὴρ καλεῖται Ματ-
θαῖος, ἐκ τῆς δυτικῆς ὀρμώμενος Μακεδονίας, ὅστις
εἶχε ποτὲ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς αὐτοῦ νεότητος
τὴν καλὴν τύχην νὰ λάβῃ σπουδαίαν ἀγωγὴν, ἐκ-
παιδευθεὶς ἀρίστα εἰς τὰ ἀρχαῖα ἡμῶν γράμματα,
ἀλλὰ μετέπειτα ὁμοῦ καὶ τὴν χειρίστην νὰ προσ-
βλήθῃ δεινῶς εἰς τὸ ἠθικὸν αὐτοῦ ἐκ περιστάσεων
εἰς ἡμᾶς ἀγνώστων. Μ' ὅλον τοῦτο εἶναι παράδοξον
ὅτι καὶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν
εὐρισκόμενος, αὐτὸς στιχουργεῖ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλ-
ληνικὴν γλῶσσαν τῶσον εὐκόλως, ὅσον μετὰ πόνου
πολλοῦ, καὶ Παρνασσοῦς ὄλους καὶ ὄλας μετρικὰς
φέροντες ἀνω καὶ κάτω, δὲν δύνανται ἴσως ἄλλοι οἱ
το σφόντημα ἔχοντες καθισταμένον. Ἔστω μικρὰ τις
ἀπόδειξις τοῦ λεγομένου ἢ ἐξῆς παρὰρρασις ἐνός
τῶν ἀσμάτων τῆς κλεπτικῆς Μούσης μας, ὑπ' αὐ-
τοῦ εἰς τὰς ὁδοὺς καθημένου καὶ διανυκτερεύοντος
πανηθεῖσα εἰς ἠρωϊκοὺς δωρίζοντας στίχους.

Ἔσμα κλεπτικόν.

α Ἐνα πουλί κατέβαινε ἀπὸ ἕψιλό βουνάκι,
κ' οἱ κλέφτες τὸ σταμάτισαν καὶ τὸ πολυρωτοῦσαν
'πέ μας, 'πέ μας, πουλάκι μου, 'πέ μας χρυσὸ που-
λί μου,
Τί νὰ σᾶς 'πῶ, μωρὲ παιδιὰ, τί νὰ σᾶς 'μολογήσω;
Ὁ Μαῦρος Μῆτρος ἀρρώστος βρειὰ γιὰ ν' ἀπεθάνῃ,
τὸν κλαῖν τὰ παλληκάρια του τὸν κλαῖει ὁ ταῖρας
του.

Γιὰ σήκου, Μῆτρο, κάθισε, 'πάρε φαγὶ νὰ φάγῃς.
Ἐγὼ σᾶς λέγω δὲν 'μπορῶ, καὶ σεῖς μοῦ λέτε σήκου.
Γιὰ πιάστε με νὰ σηκωθῶ, καὶ βάλτε με νὰ κάτζω,
κ' ἐπάρετε καὶ φέρτε μου τὸν μύρον ταμπουράμ μου,
νὰ εἰπῶ τραγούδια θλιβερὰ καὶ παραπονεμένα. »

Παράρρασις Ματθαίου εἰς ἠρωϊκοὺς

Ἑλληνικοὺς στίχους.

α Ὅρνις ποικιλόγαρις ὄρειας πόκκ' ἀναπτᾶσα
ἐκ πέτρας γράσισα διέπτωτο δάσκιον ὕλην,
τᾶς λησταὶ λοχῶντες ἀνέπταζαν ποτὶ γῆρυν
μειλιχίους τ' ἐπέσσειν ἐπὶ σφέας τὴν ποτιφῶνευν.
Δεῦρ' ἄγε ποικιλόφωνε, ἰδ' ἄμμι τέ' ἄλγεα φράσδε,
δεῦρ' ἐπὶ τὰν πετάεαν, ὅζοισι κομᾶ ἀνω, ἐκ δὲ
ρίζοθεν ἦκα ἀνασσίζον ῥεῖαι ἀγλκὸν ὕδωρ,
τίς εἶ; τί δέ τοι ἄλγοι; ἰκάνει ὡς μέγα, ὄρνις;
Τῶς δ' ἄρα καὶ ὄρνις ποτιλέετο νυκτὸς ἀλῆτα:
δένδρεα μὴ θάλλοντ', ἦ μοι καθαρὸν πρόφερ' ὕδωρ,
ὡδ' ἀπὸ τὰς πέτρας ἐμὰ τὴν ποταεῖσμαι ἄλγη.
Μῆτρος ἀνιᾶ, ὃ δύσποτμος μάχεται ἐπὶ νοῦσῳ,
κῆρες δ' οἱ θανάτοιο μέλαινα ἀμφιποτῶνται,
τῷ ἐπὶ δένδρεα φύλλ' ἐμάρανεν, τοῖς δ' ἐπ' ἀηδῶν
ὀξέα κωκύουσα τὰ Μῆτρο, ἄλγεα ἄδει·
οἰκτρὸν τὸν γοῶντι ἐφάμενοι ἐσθλοὶ ἐταῖροι·
Ἐγρεο, Μῆτρο, ὦ δύσποτμε, ἀνάτρεο Μῆτρο,

τῆ φάγε ὀπτὰ κρέα, καὶ πῖνε τὸ ἀδέα οἶνον,
τὰ μένος ἀνθρώποισι καὶ ἰλαρὸν ἦτορ ἀεῖσαι,
ἐν δ' ὅπα ἄμμι τὴν ἄρες, ὡς ποκα ὡδε βόησαι,
δρυμὸς πᾶς δεδόνατο, ἄχητε δὲ ἄλγεα πάντα.
Τῶς δὲ βερυστενᾶτων ποταμείβετο Μῆτρος ἀμύμιον,
φῆν μένος ὡς οὐκ ἔστι, τὸ δ' ἄλιον ἐξ ἔπος ἔπτα,
δὸς τὰν χεῖρ', ὅπιθεν δ' ἀνακούφισον ἠρέμα ἄμμου,
τὸ δ' ἄγ' ἐλὼν φόσμιγγα λίγειαν ἄγ' ἐννεάχορδον,
εἴλινα ὡς κεν ἐλὼν ἐπκείτομαι· ἄγεθ' ἐταῖροι
καδδὲ νόσω λιγρᾶς μοι ἄλκαρ μηχανάσθε. »

Τοιοῦτος ὑπάρχει στιχουργὸς ἀνευ βοηθήματος ἄλ-
λου, εἰμὴ μόνου τοῦ μυθμονικῶν του, ὁ ἀτυχὴς Ματ-
θαῖος. Ἄλλ' ἐπειδὴ περὶ αὐτοῦ ἤδη ἐποιήσαμεν λό-
γον, εἶναι δίκαιον νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὸν αὐτὸν
κκιρὸν καὶ τὸν γεωστούμενον ἔπαινον εἰς καλοὺς
τινας καὶ ἀγαθοὺς μουστρεφεῖς νέους, οἵτινες ἀπὸ
φιλανθρωπίας ἀλθθημα κινούμενοι, καὶ ἀπὸ σεβ-
σμῶν πρὸς τὰ γράμματα, ἔλαβον τὴν εὐγενῆ φιλοτι-
μίαν τοῦ νὰ προμηθεύσωσιν ἀρ' ἐχυτῶν τε καὶ ἀπ'
ἄλλων οἰκτιρομένων πολιτῶν ἀδρὸν μεγαλοῦ ἔρανον
πρὸς περίθλησιν τοῦ ταλαιπώρου τούτου τῶρα ἐ-
σχάτως. Ἐλπίζομενον εἶναι ὅτι, χάρις εἰς τὴν ἐνε-
ργεσίαν ταύτην, μὴν ἔχων πλέον εἰς τὸ ἐξῆς ὁ γέ-
ρων ἀοιδὸς νὰ παλαίῃ πρὸς τὰς ἀκρασίας τοῦ ἀέ-
ρος ἢ πρὸς τὰς ἐλλείψεις τῆς ἀναγκαίας τροφῆς, θέ-
λει διάξῃ ἰλαρωτέρως τὰς ὑστέρας ἡμέρας αὐτοῦ,
καὶ τὸ ὅποιον εἶναι τὸ ἐπιθυμητὸν, ὀλιγώτερον ἴσως
καὶ ἐνοχλουμένως ὑπὸ τῶν ἀλλοκότων τῆς φαντα-
σίας αὐτοῦ συλλήψεων.

Κερκύρα, τῆ 20 Ἰανουαρίου 1858.

Χ. Φ.

ΑΡΧΑΙΟΙ ΝΑΟΙ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ.

ὑπὸ

Ε. ΚΡΗΤΙΚΙΔΟΥ

Τελετογράφου τῆς Ἰατρικῆς.

(Γέλος. Ἰδε φυλλάδ. 166. 179 καὶ 189.)

—000—

Γ'. ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ.

Οὗτος ὁ ναὸς ἐπιλεγόμενος Ἰπαιθρον συμπεραί-
νεται ὅτι ἦτον ἰδρυμένος εἰς τὸ παράλιον πλυσίον
ἢ ἐντὸς τῆς πόλεως Σάμου. Ἦτο μεστὸς ἀνδριάν-
των τῶν ἀρίστων. Ἐξ αὐτοῦ λαθὼν ἡ Ῥωμαῖος Ἀν-
τώνιος κατὰ τὰ 40 π. Χ., σιμὰ πολλῶν ἄλλων
ἀριστουργημάτων, τὰ ἐπὶ μιᾶς βάσεως ἰδρυμένα
τρία κολοσσιαῖα ἀγάλματα τοῦ Διὸς, τῆς Ἀθηνᾶς
καὶ τοῦ Ἡρακλέους, ἔργα τοῦ Μύρωνος, μετέφε-
ρεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐξ ὧν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ (ἐννο-
εῖται ὁ Ὀκτάβιος Αὐγούστος) μετ' οὐ πολὺ, ἦτοι
κατὰ τὰ 28—25 π. Χ. μετέπεμψεν εἰς τὴν Σάμον

τὰ δύο, τὰ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἡρακλέους κρα-
τήσας τὸν Δία, ὃν ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ
Καπιτώλιον κατασκευάσας δι' αὐτὸν ἐπίτηδες να-
ῖσκον (Στράβ. ΙΔ'. 14).

Δ'. ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ.

Ὁ ὅτος ἦτον ἰδρυμένος ἐπὶ τοῦ Ποσειδίου ἄκρου
(νῦν Κεκοκολώνη) ἀντικρύζοντος, κατὰ Στράβωνα
ΙΔ'. 14, πρὸς τὸ Τρωγίλιον ἀκρωτήριον τῆς Μυκά-
λης (Σαμψών) καὶ πρὸς τὴν ἐν τῷ ἐπτασταδίῳ πορ-
θμῷ (Νταρμπογάζι) νῆσον Ναρθηκίδα (Πατούσα).
Ἐπὶ τοῦ ἄκρου τούτου φαίνονται τὰ ἔχνη τοῦ ναοῦ
ἦτοι σωροὶ μαρμαρίνων τεμαχίων, ἐξ ὧν ἦτον ὠ-
κοδομημένος ὁ ναός, πολλὰ ἕτερα ἀκατέργαστα,
πλησίον τούτου ἔχνη πύργου ἀρχαίου ἐκ μαρμάρου,
τοὺς κίονας δὲ, βῆσις καὶ κιονόκρανα τούτου με-
τέφερον πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως περίπου αἰῶνος εἰς
τὸν ἐν Βαθεῖ ναὸν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Κοι-
μήσεως τῆς Παναγίας, καὶ ἐξ αὐτῶν φαίνεται ὅτι
ἦτο Δωρικῆς τάξεως.

Ὁ δὲ Piton de Tournefort ὑποθέτει ἐσφαλ-
μένως, ὅτι ἦτον ὁ κατὰ τὴν Βουρκαρίαν λεγόμε-
νην ὑπὸ τοῦ ἰδίου Port des Galères, οὗτινος ἀρ-
κατοὶ κίονες ἐκ φαιῶ μαρμάρου καὶ ἐρυθρᾶς ἰάσπι-
δος (σουλμακί) ἐφάνοντο τόσον κατὰ τὸ 1702 ὡς
καὶ τὴν σήμερον, ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἐβρίσκοντο, καὶ
ταὶ οἱ πλείστοι τούτων ὡς καὶ τεμαχία μαρμάρου,
ἐξ ὧν κύβος ἀγκώδης ἐκ λευκοῦ μαρμάρου περιείχεν
ἐπιγραφὴν ἣν δυστυχῶς γλυφὴ ἀπικιδεύτου τεχνίτου
ἔξεσε, μετεφέρθησαν εἰς τὸν ἐν Διμένι Βαθείος ἀνοι-
κοδομούμενον ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Ε'. ΝΑΟΣ ΤΗΣ ἸΠΝΟΥΝΤΙΑΣ, ἢ ἸΠΝΟΥΣΙΑΣ ΗΡΑΣ.

Ἦτον ἰδρυμένος, κατὰ Σ. Βιζάντιον ἐν λ. Ἰπνουδῶς,
κατὰ τὴν Ἰπνούντην περίφημον διὰ τὸν ἐν αὐτῇ να-
ὸν τῆς Ἡρας. Ὁ P. de Tournefort ὑποθέτει, ὁ δὲ
Barthélémy θέτει τὸ πόλισμα τούτο ἐν τῷ χωρο-
γραφικῷ χάρτι πρὸς δεξιὰ τῆς εἰσόδου τοῦ λιμένος
Βαθείος καὶ βρειοδυτικῶς τοῦ Μιχαλαρίου, εἰς ὃ δὲν
φαίνονται ἔχνη τοῦ ναοῦ τούτου, ἐκτὸς σωρῶν πε-
τρῶν, κεράμων καὶ λίθων ὀρθογωνίων, ἐξ ὧν ἦτον
ἐκτισμένος τὸ φρούριον τῆς ἀκροπόλεως καὶ ἐξ ὧν
εἶναι ὠκοδομημένον τὸ ἐξωκλήσιον τιμώμενον ὑπὸ
τὸ ὄνομα α τὰ Εἰσώδια τῆς Θεοτόκου κατὰ τὴν
ἄγουσαν πρὸς τὸ Κοκκάριον ὁδόν.

ΣΤ'. ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΧΑΡΙΤΟΔΟΤΟΥ ΕΡΜΟΥ.

Εἰς τούτον «ὅτε ἐθυσίζον οἱ Σάμιοι, κλέπτειν
» ἐφεῖται τῷ βουλευμένῳ καὶ λωποδυτεῖν, ὅτι κατὰ
» χρησμὸν ἐκ τῆς νήσου μεταστάντες εἰς Μυκάλην
» ἀπὸ ληστείας δεκά ἕτη διεγέγοντο, καὶ μετὰ ταῦτα
» πλεύσαντες αὐθις εἰς τὴν νῆσον, ἐκράτησεν τῶν
» πολέμιων οἱ Σάμιοι» (Πλούτ. Ζητήμ. Ἑλλην.
§ 55). Οἱ Σάμιοι εἶχον νόμισμα ἀφ' ἐνὸς τὸν δαί-
μονα τῆς πόλεως (πρατομὴν κεφαλῆς λέοντος) καὶ
ἀφ' ἑτέρου τούτον τὸν θεὸν κλέπτοντα καὶ κρη-
τοῦντα εἰς μὲν τὴν δεξιὰν βελάντιον εἰς δὲ τὴν ἀ-

ριστερὰν χεῖρα κηρύκιον (P. de Tournefort T. I.
p 429). Ὁ ἴδιος Tournefort γνωματεύει ὅτι ἦτον
ἰδρυμένος εἰς τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ κάτωθεν
τοῦ χωρίου Τουρλαίων βρειοδυτικῶς τῆς νήσου
ποταμοῦ, ὅπου ὑπάρχει ναὸς λεγόμενος Παναγία
τοῦ ποταμοῦ, οὗ τὸν θόλον οἱ ὑποβαστάζοντες τέσ-
σερες κίονες μετὰ τῶν κιονοκράνων Βιζαντινοῦ ρυθ-
μοῦ καὶ τὰ ἐκ μαρμάρου καὶ ἐρυθρᾶς ἰάσπιδος ὀλί-
γα τεμαχία εἰπὶ λαίψην κατ' ἐμὴν ἰδέαν ὄχι τοῦ
ναοῦ τοῦ χαριτοδότου Ἑρμοῦ, ἀλλ' ἑτέρου ναοῦ
κειμένου κατὰ τὴν πρὸς βορρᾶν τοῦ Μεσίου Καρ-
λοῦσίου Ὀσίαν Πελαγίαν, ἀφ' ὅπου μετέφερον ἐκεί-
τε κατὰ τοὺς πρώτοις κίονας Καλόγηροι τῆς Μονῆς
τοῦ Συναίου, εἰς ὃ ἀνήκουσιν ἀμρότερα τὰ Μετόχια
τῆς τε Παναγίας τοῦ Πιτχοῦ (α) καὶ τῆς Ὀσίας
Πελαγίας, ἐμπεριεχούσης τεμαχία ἐκ μαρμάρου καὶ
ἐρυθρᾶς ἰάσπιδος, καὶ δύο κιονόκρανα Ἰωνικῆς τά-
ξεως ὑπὸ τὸν θόλον τοῦ ναοῦ.

Εἰς αὐτὴν τὴν μικρὰν κοιλάδα ἀπέχουσαν πολὺ
ἀπὸ τὴν Γοργυίαν (Νέον Καρλοβάσιον) ἦτον ἀδύ-
νατον νὰ ἰδρῆθῃ ναὸς χωρὶς νὰ ὑπάρχη χωρίον ἢ
κώμη, ὧν οὐδὲν ἔχνος φαίνεται, ἐκτὸς τοῦ εἰρημένου
Μετοχίου.

Ζ'. ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΝΗΣ ΑΘΗΝΑΣ.

« Ἐργάνη ἢ Ἀθηνᾶ παρ' ὅσον ἐφορὸς ἐστὶ τῆς
» πῶν γυναικῶν ἐργασίας· ταύτη παρ' Ἀθηναίους καὶ
» Σαμίους ἐφηται» (Σουΐδας ἐν λ. Ἐργάνη).

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ἣν ἀντέγραψε κατὰ πρότον ὁ
Gellius ἀπὸ τὸν προσεγγίζοντα εἰς τὸ Ἡραῖον καὶ
τὸ Μετόχιον Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου νεώσκον Ἁγίου
Νικολάου, ἣν ἶδον καὶ ἐγὼ πρὸ δύο ἐτῶν καὶ ἦν ἐξέ-
δωκεν ὁ A. Boech. V. III p. 211.

ΟΡΟΣ ΤΕ
ΜΕΝΕΟΣ
ΑΘΗΝΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΛΕΟΥΣΗΣ

πιθανολογεῖται ὅτι εἰς ταύτην τὴν θέσιν ἦτον ἰδρυ-
μένον τὸ τέμενος τούτο συνορευόμενον μὲ τὰς γαῖας
τοῦ Ἡραίου.

Η'. ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΒΥΘΙΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ.

Ὁ Μνήστωρ, πατὴρ τοῦ Πυθαγόρου, ἀποκτήσας
πολλὰ πλοῦτη ἐκ τοῦ ἐμπορίου εἰς τὴν Σιδώνα, καὶ
ἐπανελθὼν εἰς τὴν Σάμον ἐδείματο ἱερὸν τοῦ Ἀπόλ-
λωνος ἐπιγράψας, α Τῷ Ἀπόλλωνι Πυθίῳ» (Ἰάμβ.
καρ. Β'. § 9. καὶ Πυσ. Θ'. 31).

Ἐπὶ Πολυκράτους ἀνωκοδομήθη, ὡς καὶ ἕτεροι
ναοὶ, ἐπὶ τὸ μεγαλοπρεπέστερον εἰς Ἰωνικὴν τάξιν.
Ὁ Πυθαγόρας μετὰ τριακοντακοκτατῆ περιπλάνησιν
εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ Συρίαν, ἐπανελθὼν εἰς τὴν Σά-

(α) Τὸ Μετόχιον τούτο, ἐκ τοῦ ναοῦ, τοῦ καταβεβλημένου
πύργου καὶ τοῦ ἐπὶ ὑψηλοῦ βράχου μικροῦ φρουρίου ἐμπεριέχοντος
μὲν δεξιανθῆν, ναοικον καὶ δωμάτια πρὸς προφύλαξιν τῶν κα-
λόγηρων ἀπὸ τούτου παρατάς, συμπεριλαμβάνεται ὅτι ἐκτίσθη πρὸ τῆς
ἐρημώσεως τῆς Σάμου.

μον, ἐσχημάτισε διδασκαλείον κληθὲν αὐθιγαγόρου ἡμικύκλιον, ἢ εἰς ὃ ἤρξατο νὰ διδάσκη τὰς φιλοσοφικὰς καὶ ἀστρολογικὰς δοξασίας του ἐναντίας τῶν τοῦ ἐν Σάμῳ διαμένοντος διδασκάλου του Ἀναξίμανδρου τοῦ Μιλησίου, καὶ εἰς ὃ μετὰ ταῦτα ἐδουλεύοντο οἱ Σάμιοι περὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων (Πορφύρ. ἐν β. Πυθ. σελ. 20). Ὁ Ἀναξίμανδρος διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν κατηγορήσεν αὐτὸν ὡς ἀσεβῆ ἐντὸς τούτου τοῦ ναοῦ ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν ἱερέων τούτου, τοῦ βασιλέως Πολυκράτους, ὄλων τῶν ἐν τοῖς πράγμασι καὶ τῶν πεπαιδευμένων πολιτῶν τῆς Σάμου, καὶ τοὶ κατὰ τῆς κατηγορίας ταύτης ὁ Πυθαγόρας ἐκαμύθησε καὶ ἰσχυρὰν ἀπολογίαν ἀναφερομένην εἰς τὸν Β'. Τόμον, βιβ. ζ'. τῆς Περιηγ. τοῦ Κύρου ὑπὸ Α. Μ. Ράμσεως, ἀπέτυχεν ὁμοῦς πληρέστατα, καὶ ἐκ τῆς ἀποτυχίας του τῆς ἡναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πατρίδα του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Κρήτην καὶ εἶτα εἰς τὸν Κρότωνα τῆς Ἰταλίας, ὅπου ἐσύστησε τὴν περίφημον σχολὴν ἐπικληθεῖσαν αὖτε *Ἱερὸν Διμήτρος*. Ὁ ναὸς οὗτος ἦτον ἰδρυμένος πρὸς τὴν κατωφέρειαν τῆς Ἀστυπαλαίας (μέγα φρούριον τῆς πόλεως Σάμου) καὶ ἀνω τῆς δεξαμενῆς λεγομένης αὖτε *Γλυφάδα*, ἢ ὅπου ἀνεῦρεν ὁ Ροσοκ μετὰ τὴν ἐρείπιον καὶ ὁ Α. Boeckh ἐξέδωκε, V. III p. 212, τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν ἐν ἣ φάινεται ὅτι ἀφιερῶθη εἰς τὸν Πύθιον Ἀπόλλωνα.

ΑΓΑΘΟΣ(Ω)ΡΟΣ
 ΤΟ(Ω)Σ ΙΠΠΙΚΟ(Ω)Σ ΣΤΕΦΑΝΟ(Ω)Σ ΑΠΟΛΛ(Ω)ΝΙ ΠΥΘΙΩ
 ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΑΠΟΛΛ(Ω)ΝΙΩ(Ω) ΜΕΝΤΟΡΟΣ
 ΕΠΛΩΡΑ ΚΑΙ ΕΠΙΓΟΝΟΥ (καὶ ΒΑΣΣΟΥ
 ΜΗΤΡΟΦΑΝΟ(Ω)Σ) ΕΜΙΟΥ ΧΟΜΟΥ
 ΤΟ
 ΑΠΟΛΛΩΝΙΔΟΥ ΝΙΚΗ.

καὶ ὅπου ὁ κύριος Γρηγόριος Κωσταντᾶς (α) διὰ τῶν ἐργατῶν του ἀνεκάλυψε εἰς τὸν κάτωθεν τῆς Ἀστυπαλαίας ἀγρὸν του ἔχον ναοῦ καὶ τὴν ἐπὶ ὀρθογωνίου μαρμάρου ἐπομένην ἐπιγραφὴν, ἣν πρὸ ὀλίγου μὲ διεβίβασε.

ΚΑΛΙΣΤΗ
 ΒΑΣΙΛΙΩΝ
 ΑΣΚΛΑΣ
 ΑΝΑΡΟΝΙΚΟΣ
 ΗΡΩΕΣ ΧΡΗ(Ω)ΤΟΙ
 ΧΑΙΡΕΤΕ
 ΠΡΟΣ ΦΑΩΝΟΣ ΚΑΝΟΓΕΤΗΣ
 ΑΠΟΛΛΩΝΙ
 ΕΥΧΗΝ

Ἔπονται καὶ ἄλλαι σειραὶ γραμμάτων ἐξηλεκμέναι καὶ δυσανάγνωστοι. Τὸ ἀγαλμα τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, ἐτεχνούργησαν οἱ υἱοὶ τοῦ Ραίκου Θεόδωρος καὶ Ἰηλεαλῆς καθ' ἣν ἠδιδάχθησαν ἐν Αἰγύπτῳ τέχνην, τὸ μὲν ἡμῖσι τούτου ὁ πρῶτος εἰς Ἐφεσον, ὁ δὲ δεῦτερος τὸ ἄλλο ἡμῖσι εἰς τὴν Σάμον· εἶτα, ἐνώσαντες τὰ μέρη τούτου, τὰ συνήρμισαν

(α) Ὁ λόγιος οὗτος συνετέλεσε τὰ μέγιστα τῶν εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν προηγουμένων ἐπιγραφῶν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῶν ἀνακκυρθέντων ἐν τῷ Ἡραίῳ ἀρχαιοτήτων, πρὸς τὸ ἀπονεῖμα μέρει τῶς εὐχρηστικῆς.

τόσαν ἐπιτηδεύειας, ὥστε ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ἀγάλματος ἐφάνητο ὡς νὰ κατασκευάσθη ἀπὸ ἐνα μόνον τεχνίτην. (Διόδ. Σικ. βιβ. Α'. κ. 98)

Θ'. ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΓΟΡΓΥΙΕΩΣ, ἢ ΓΟΡΓΥΙΟΥ (α) ΔΙΟΝΥΣΟΥ.

Οὗτος ἦτον ἰδρυμένος εἰς τὸ πόλισμα Γοργυίαν περιέλειπτον διὰ τὸν ἐν αὐτῷ ναὸν τοῦ Διονύσου, ὡς ἱστορεῖ Δοῦρις ὁ Σάμιος, καμμένην πρὸς βορρᾶν τῆς νήσου ὅπου σήμερον καίτοι τὸ Νεοκαρλοβάσιον κατὰ τὸν τοπογραφικὸν χάρτην τοῦ Barthelémy. Ὁ ναὸς οὗτος ἴστατο ἀναμφερόριστως ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν λεγομένην ἤδη *Αἰωνάκι*, ἣ εἰσέτι σώζονται τὰ καταβεβλημένα τεῖχη τοῦ ἀρχαίου φρουρίου ἐντὸς τῆς ἐπαύλειος τῶν δύο σχολῶν (β) καὶ τοῦ ναΐσκου τιμωμένου *Ἁγία Σοφία* ἐμπεριέχοντος ἐν τῷ ἱερῷ βήματι, τῷ νάρθηκι καὶ τῷ προαυλίῳ αὐτοῦ ὀκτὼ κίονας ἐκ κυανοῦ μαρμάρου, δύο κιονόκρανα Δωρικῆς τάξεως, πολλὰ τετράγωνα τεμάχια ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ἐν τῷ νάρθηκι καὶ τῷ στομίῳ τοῦ φρέατος. Σῶζονται δὲ τοιαῦτα καὶ εἰς τὸ ἐκτὸς τῆς ἐπαύλειος ταύτης φρέαρ τοῦ Ἴω, Λύγουστη, ὡς καὶ ἕτεροι κίονες, δύο ἀγάλματα καὶ δύο παρισφάγοι ὑπὸ τὰ θεμέλια τοῦ δεξιῦ τοῖχου τοῦ ναΐσκου καὶ τοῦ κηπαρίου τούτου, ἅτινα ἐκάλυψεν ὁ ἀνοικοδομήσας τούτον πρὸ 55-60 ἐτῶν Κωνσταντῖνος Δικμαντῆ ἀπὸ φόβου μὴ υπολάβωσιν οἱ Τούρκοι ὅτι ἀνεκάλυψε Θεσαυρὸν καὶ τὸν κατατρέξωσι.

Ι'. ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΤΟΥ ΔΕΞΙΚΡΕΟΝΤΟΣ.

Τοῦτο ἐδείματο ὁ Σάμιος Δεξικρέων, ὅστις ὦν πλοίαρχος, κατ' ἄλλους ἔμπορος, ἐπλευσε μὲ τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν Κύπρον ἐπὶ σκοπῶν ν' ἀγοράσῃ τι ἐπικερδές. Ἡ Κύπρις Ἀφροδίτη ἐρωτηθεῖσα κατὰ τὸ τότε ἔτος, εἶπε νὰ λάβῃ ὕδωρ ὅσον δύναται καὶ οὐχὶ ἕτερον ἔμπόρευμα. Οὗτος δὲ ὑπακούσας ἐφάρτωσεν ὕδωρ εἰς πίθους καὶ ἀποπλεύσας μετ' ἐπιβητῶν πολλῶν, ἐκείθεν, εἶρε γαλήνην εἰς τὸ πέλαγος, εἰς ὃ διέτριψεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· ἐξοδευθέντος δὲ τοῦ ὕδατος, ἐστενοχωρήθησαν ἅπαντες ναῦται τε καὶ ἐπιβάται, ἀγνοοῦντες τί ἐμπεριείχον αἱ πίθοι. Τότε ὁ Δεξικρέων πωλίσας τὸ ὕδωρ, συνήθροισεν ἄπειρα χρήματα, ἐξ ὧν, ἐπανελθὼν εἰς Σάμον, ἔκτισε ναὸν τῆς Ἀφροδίτης (Virg. Aeneid. 557). Κατὰ δὲ Πλούταρχον Ἑλλην. Ζητήμ. 54, κατασκευάσθη δι' ἐξόδων του ἀγαλμα αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη αὖτε *Ἀφροδίτη τοῦ Δεξικρέοντος*, ἣτις ἐσώζετο εἰς τὰ νομίσματα τῶν Σαμίων καὶ τῆς ὁποίας οἱ μεταγενέστεροι Σάμιοι, τῆ συνδρομῆ τοῦ πλουσίου βασιλέως Αἰάκου τοῦ Α', καὶ τοῦ ἐτι πλουσιωτέρου υἱοῦ τοῦ Πολυκράτους ἔκτισαν ναὸν αὐτῆς. Ἄδελφος εἶναι ἡ θέσις του.

(α) Γοργυῖος Ἀπόλλωνος ἀπὸ Γοργύρας τόκου τῆς Σάμου (Μ. ἐτυμολ. ἐν λ. Γοργυῖος).

(β) Τὴν ἐπαυλίαν τῶν σχολῶν τούτων μετὰ τῶν δωματίων ἔκτισεν ὁ Σάμιος Παρφόριος ἐπίσκοπος τῆς Κίρκου (πλησίον τῆς Τροῦ Ἰδός) καὶ τὰ ἐδῶρθην εἰς τὴν πατρίδα πρὸς κίονα ἀκμυμένην.

